

MARIA CORNELIA BÂRLIBA

**TITU
MAIORESCU**
PLEDOARIE PENTRU
INTELIGENȚĂ

Editura Universității Titu Maiorescu

ISBN 978-606-767-000-4

MARIA CORNELIA BÂRLIBA

TITU MAIORESCU

PLEDOARIE PENTRU INTELIGENȚĂ

EDITURA UNIVERSITĂȚII „TITU MAIORESCU”

“Orice adevăr este o formulare mai clară a regulilor nestrămutate care sunt însuși fundamentul Universului și corespunde direcțiunii veșnice a inteligenței omenești spre întinderea cunoștințelor și sporirea condițiilor binelui general.”

TITU MAIORESCU

CUVÂNT ÎNAINTE

Publicată pentru prima oară în anul 1992, această carte a fost scrisă de Maria Cornelia Bârliba, Profesor la Universitatea "Politehnica" din București, Doctor în Filosofie al Academiei de Științe din Praga, Doctor Honoris Causa al Academiei Diplomatice din Georgia, autor de numeroase cărți, articole și studii în domeniile retoricii, semanticii, comunicării și teoriei informației.

A pus în literele tiparului preocupările statornice de cercetare a operei logico-epistemologice a lui Titu Maiorescu, optând pentru o interpretare pluridimensională a conceptului de Inteligență. În acest sens, a căutat cu pasiune interferențe și conexiuni cât mai profunde cu alte noțiuni cum ar fi: gândirea, adevărul, cultura, știința, limbajul, abstracția, demonstrația, fiind puternic stimulată în plan spiritual de viziunile creative și prospective ale distinsului Magistru.

Autorul sperase foarte mult să poată oferi cândva scrierea ei Universității care poartă numele emblematic al marelui nostru cărturar, dar Destinul a hotărât ca dorința soției mele plecate în lumea fără Timp și Spațiu să se înfăptuiască doar acum, la acest moment aniversar încărcat de multiple semnificații și de generoase proiecte.

Cu gândul îndreptat către un ales și unic gest de memorie, adresăm cele mai sincere mulțumiri Președintelui Consiliului de Administrație al Universității "Titu Maiorescu", Profesor Doctor Iosif R. Urs, precum și conducerii Facultății de Științe Sociale, Politice și Umaniste pentru sollicitudinea promptă și sprijinul substanțial care au făcut posibilă publicarea unei noi ediții a cărții Mariei Cornelia Bârliba, chiar în anul când Alma Mater, aflată sub nobile și însuflețitoare auspicii maioresciene, împlinește un pătrar de veac al prestigioasei sale existențe.

Dr. Dan Mihai Bârliba

Aprilie 2015

CUPRINS

CUVÂNT ÎNAINTE.....	5
AVERTISMENT.....	7
I. UN NUME PENTRU O EPOCĂ.....	15
1. Personalitatea filosofică.....	16
2. Dimensiunea culturală a logicii.....	26
3. <i>Spiritus Rector</i>	30
II. LOGICA MAIORESCIANĂ - UN ÎNCEPUT ȘI O LIMITĂ?.....	35
1. De la logica în românește la logica românească.....	35
2. Vocația euristică a unei cărți de învățătură.....	46
III. LOGICĂ ȘI ABSTRACTIE.....	61
1. Argumentarea ca „lucrare a inteligenței”.....	61
2. Natura abstractă a logicii.....	68
3. Antipsihologismul maiorescian.....	79
IV. TREPTELE GÂNDIRII.....	85
1. Obiectele curate ale gândirii.....	85
2. Actul judicativ.....	92
3. Critica criticii silogismului.....	96
V. GÂNDIREA CA INTELIGENȚĂ.....	113
1. Un dat existențial – inteligența.....	113
2. Inteligența în actul creației.....	122
3. „Un vis al inteligenței libere”.....	128
4. Predecesor al științelor cognitive.....	133
5. Cercetarea zonei mentalului.....	137
VI. CERCUL LUMINOS AL CONȘTIINȚEI.....	141
1. Mărginirea radicală a conștiinței.....	141
2. Omul ideilor și omul simțirilor.....	146
3. Conștiința adevărului.....	148
4. Kant și Maiorescu. Metafora luminii.....	152
5. Cercul luminos și resursele depășirii.....	155

VII. INTELIGENȚA LIMBII.....	165
1. „Limpezime inteligentă” <i>versus</i> „limpezime practică”	165
2. Logica lingvistică.....	175
3. Progresul inteligenței spre abstracțiune.....	186
VIII. CERTITUDINEA - ÎNSUȘIRE ÎNNĂSCUTĂ A INTELIGENȚEI.....	193
1. Natura certitudinii.....	193
2. Îndemnul intelectual al argumentării.....	199
3. Cunoașterea sistematică.....	207
IX. PEDAGOGIA INTELECTUALĂ.....	213
1. Există o <i>maieutică</i> maioresciană?.....	213
2. Educația prin logică sau „dominațiunea inteligenței”	220
3. Modele și opțiuni educaționale.....	228
X. ÎN LOC DE ÎNCHEIERE.....	239
RÉSUMÉ.....	247
SURSE BIBLIOGRAFICE.....	251